

Førdefjordfolket helsar Finnmark!

Kautokeino 1.-3.nov 2013

Anne-Line Thingnes Førstund,
Naturvernforbundet Sogn og Fjordane, Gruveutvalet NVF,
Vevring og Førdefjorden Miljøgruppe

LA FØRDEFJORDEN LEVE!

Nei til utslepp av kjemikalieblanda gruveslam

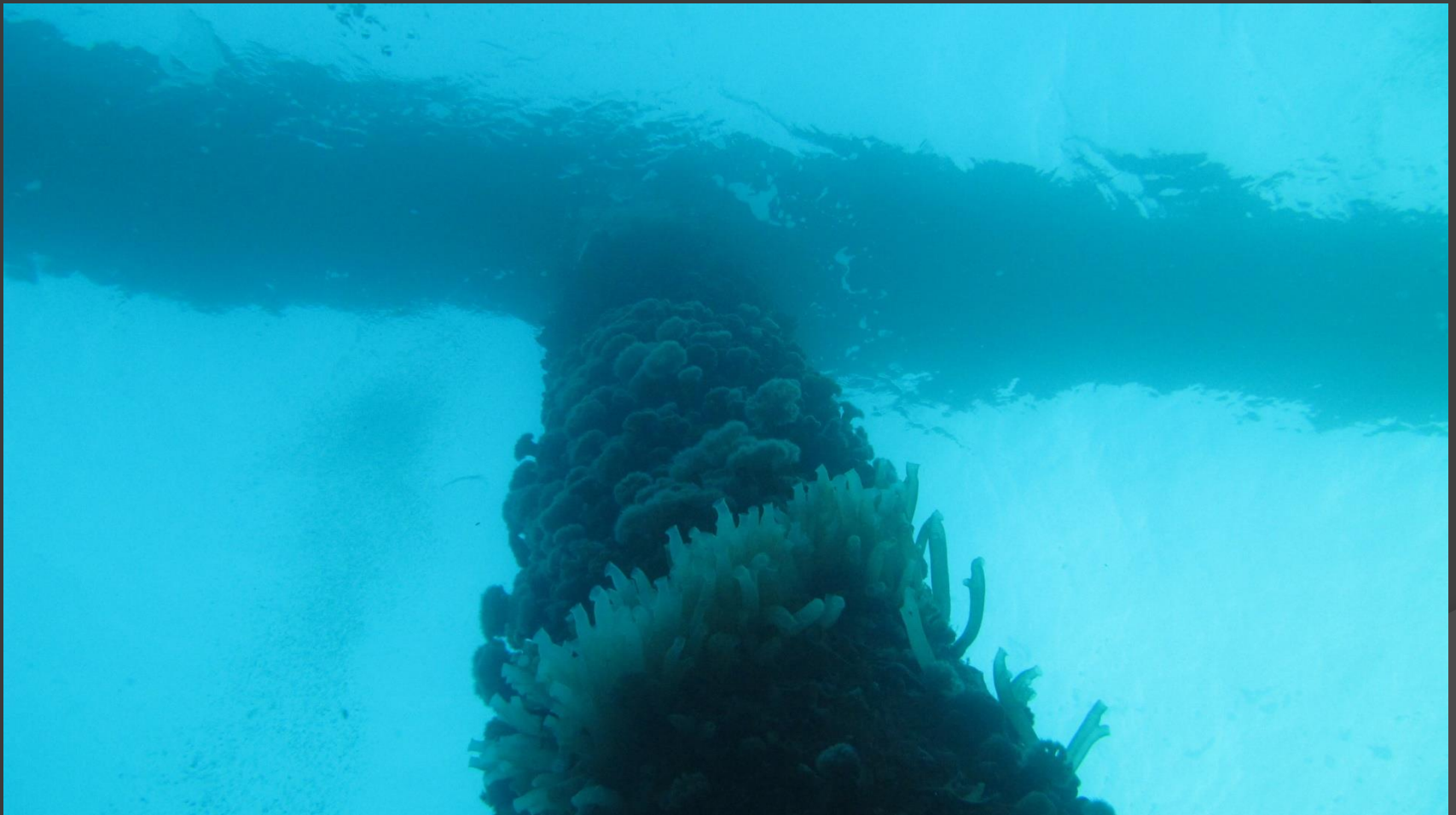

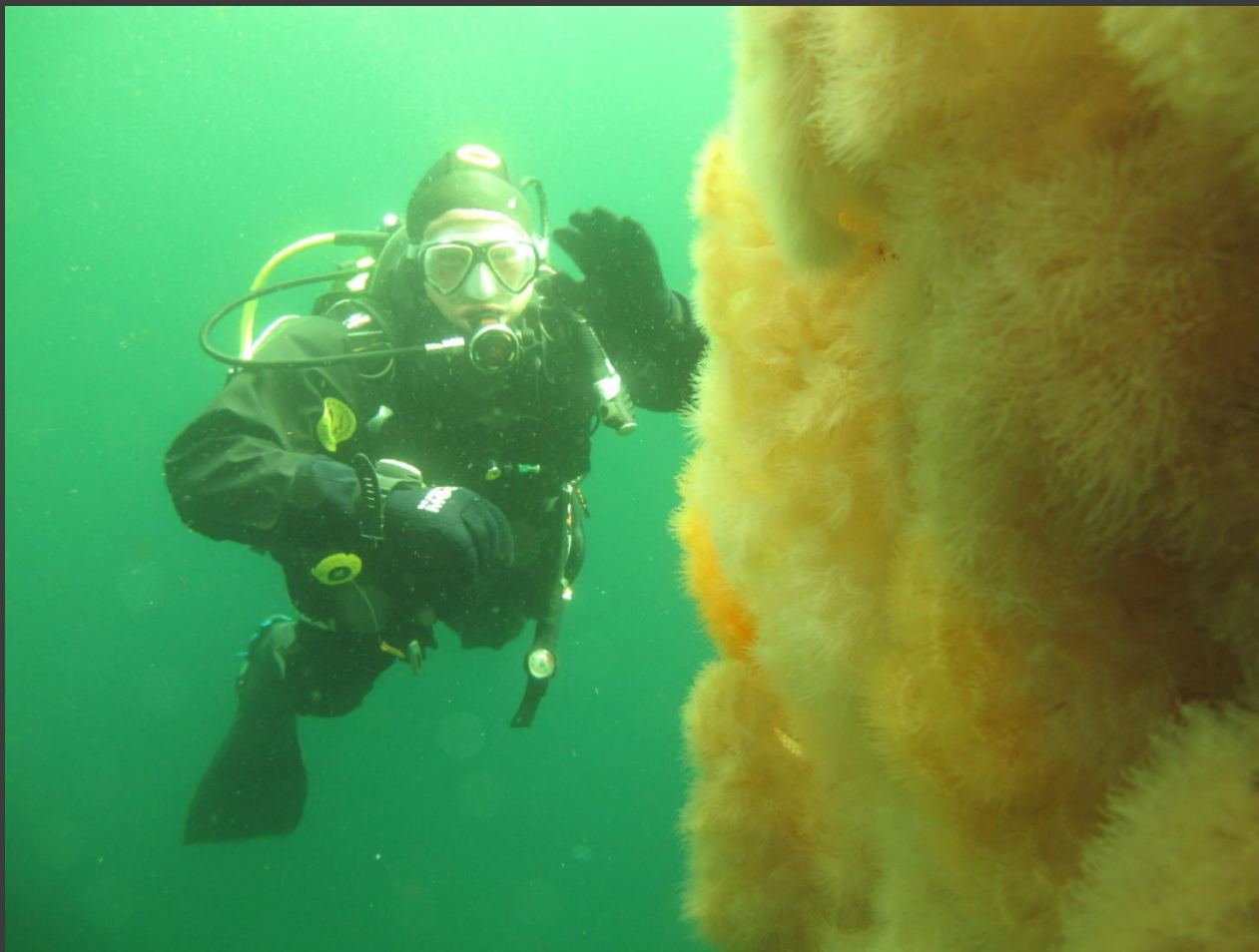
Fine Førdefjorden, Vakre Vevring!

Fjorddykk, Frisk Førdefjord!

Ved Engebøkaia

Dykker og fotograf: Margarita Håland

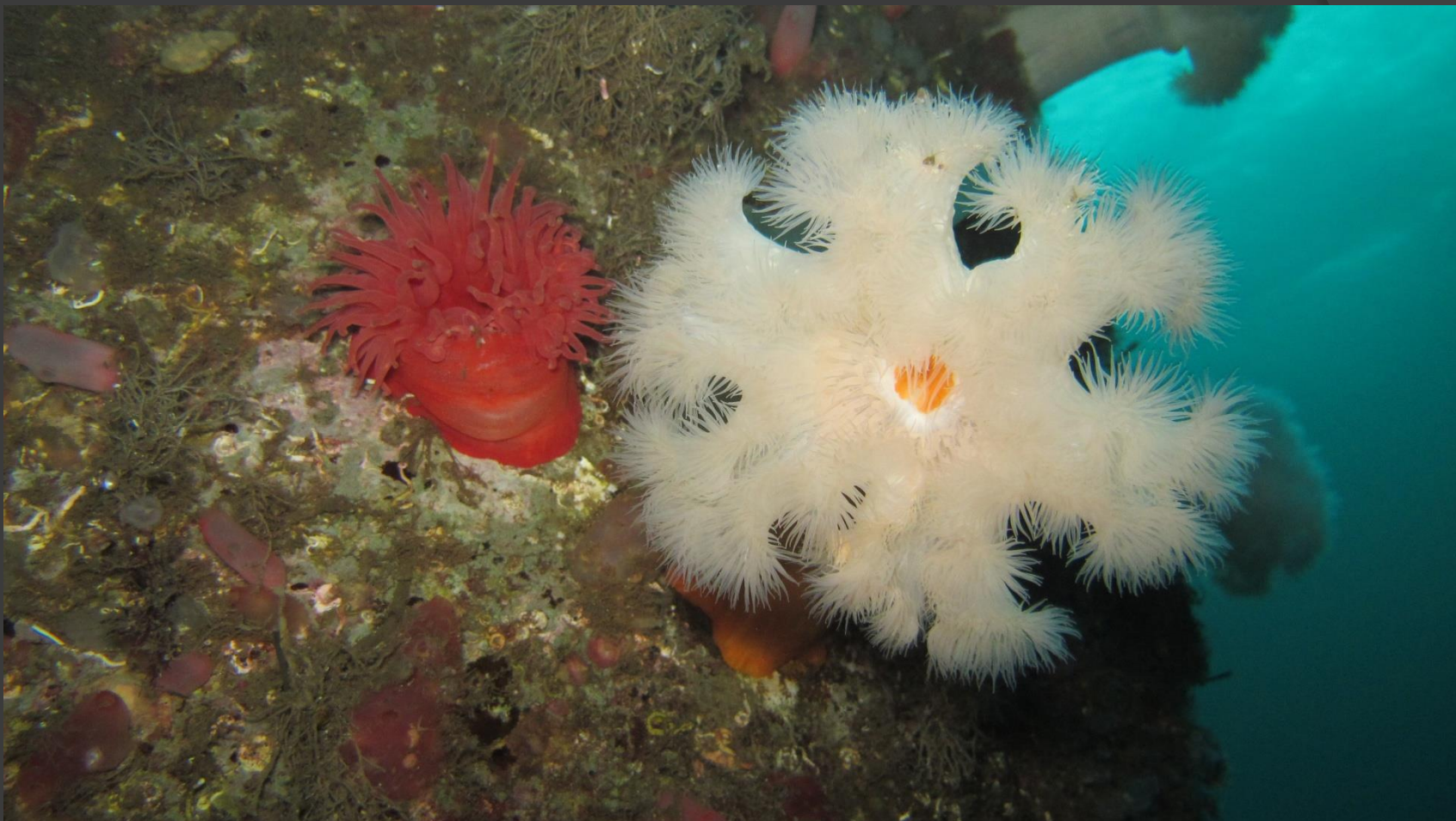
Dykker og fotograf: Margarita Håland

Dykker og fotograf: Margarita Håland

Dykker og fotograf: Margarita Håland

Dykker og fotograf: Margarita Håland

Dykker og fotograf: Margarita Håland

Norsk fjord av Nasjonal Verdi

Fiskerik Førdefjord

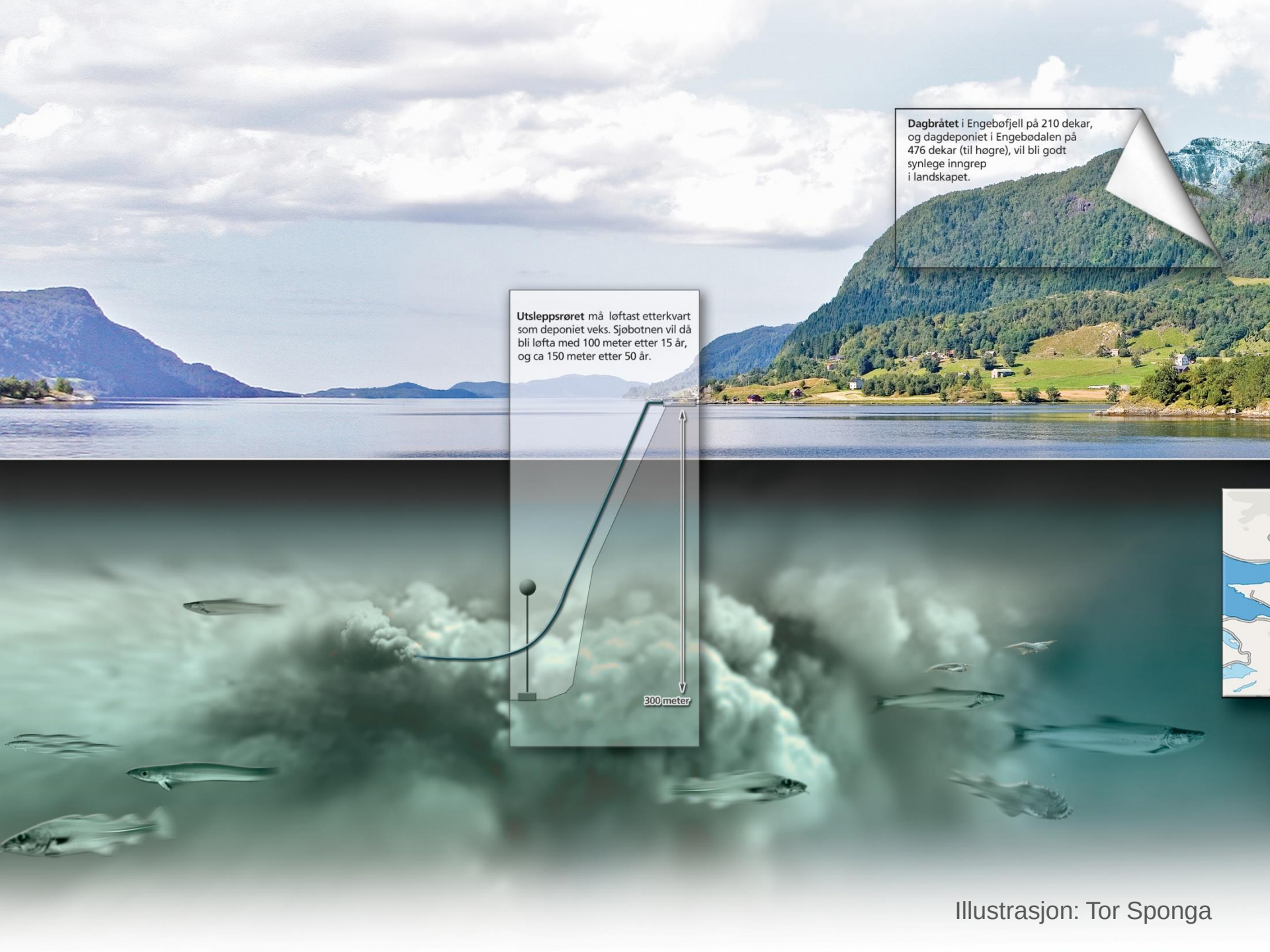
Fjordfiskarens festbord i Vevring! Alt rett frå Førdefjorden.

Wim Lasseche 2012

Rein fjord, gjev sjømat på bord.

Dagbråtet i Engebøfjell på 210 dekar, og dagdeponiet i Engebødalen på 476 dekar (til høgre), vil bli godt synlege inngrep i landskapet.

Utsleppsørøret må løftast etterkvart som deponiet veks. Sjøbotnen vil då bli løfta med 100 meter etter 15 år, og ca 150 meter etter 50 år.

300 meter

Utslepp Syd Varanger, døyande fjord.

Kilde:NIVA 6116-2011

U9 HG9 022HD-1 CA+10 01MAR02
D5 L2 0056.1MS 07C 15:46:06

U9 HG9 173HD+6 CA+40 01MAR02
D5 0009.5MS 08C 14:11:52

U9 HG9 067HD-1 CA-90 01MAR02
05 L3 0061.1MS 07C 17:57:43

ilmenite mining, starting as a small-scale operation in the Rogaland anorthosite area (Rogaland anorthosite area) (Figs. 1 & 2) where ilmenite was first isolated in 1789, before it could be utilised on a large scale in the second half of the 19th century in the Egersund area, and in the Bokndal area, commenced as a small-scale operation as the most important deposit. The very large ilmenite ore body in the Rogaland anorthosite body were discovered in 1896). After about ten years of mining utilising the Ti contents of the ore, P. Farup and G. Jebsen succeeded in developing an industrial method for the extraction of Ti, known today as the sulfolime process. In order to utilise the new technology, the company Titania Norge was established. Mining in all the production was transportation at the nearby Tellnes. The Norwegian Ti slag (TTI), is producing Ti slag as well as imported ilmenite.

Fig. 1. Simplified geological map of Norway with Ti/Fe-Ti provinces and deposits.

Engebø- Førdefjordsaka

- Nordic Mining ASA søker utvinne rutil i Engebøfjellet i Kunstbygda Vevring.
- 400 mill tonn malm iflg NGU, NOM har "nedskalert" og søker no ta ut 250 mill tonn
- Rutil / Titandioksid, TiO_2 , 2-5% av malm
- Resten, nedknust, iblanda kjemikaliar søkt -sleppt rett i Førdefjorden, fleire hundre millionar tonn kjemikalieblanda gruveslam -landdeponi

Engelbørutil , Nordic Mining

- 2-5% av fjellet er rutil = fattig forekomst
 - Får kun ut ca 40%, resten i fjorden.
 - Titania 6-8 gr meir titandioksidinnhald!
-
- Dumpe i fjorden:
 - Billeg, maksimere profitt.
 - Miljøkostnadane ikkje rekna inn.

Søkjer utslepp i Førdefjorden:

- Fleire hundre millionar tonn kjemikalieblanda gruveavfall
- 6 mill tonn i året i 50 år
- 11.tonn, 11 tusen kg pr minutt , kvar time, kvar dag og natt i 50 år.
- OG, så kjem mogleg oppskalering, jfr Bøkfjord:
 - større samla malmauttak?
 - Raskare utvinning?
- 250 mill tonn malm – 1.1 mrd tonn. Åre?

Kjemikalier, søkt utsleppt i Fjorden m.a.

- ⦿ 800 tonn svovelsyre
 - ⦿ 700 tonn natriumsilikat
 - ⦿ 720 tonn fosforsyreestere
 - ⦿ 240 tonn karbonsyre
 - ⦿ 15 tonn akrylamid
-
- ⦿ CO₂, svært store utslepp til luft
 - ⦿ NOX

Ufullstendig KU:

- Industriell prosess IKKJE klarlagt:
Mengde finmasse, type / mengde
kjemikalier dermed ukjent!
- Grad av spredning dermed også ukjent
- Ikkje gjort greie for ferskvassuttak
- Ikkje gjort greie for krafttilføring
- Ikkje dokumentert lønsemd
- Ikkje gjort samfunnsøkonomisk analyse

Rutil (Titandioksid, TiO_2)

- ◉ Pigmentstoff, kvitt
- ◉ Matsminke, maling, plast, div industriprod.
- ◉ Titan? Titania har kapasitet til å evt forsyne heile verdsmarknaden.
- ◉ Eu-kommisjonen, dok mars 2013:
Mål å substituere titandioksid.
- ◉ Kreftfare, nano-/ finpartiklar iflg IARC. USA, Tysland åtvarar mot TiO_2 -bruk i div produkt
- ◉ Forholde seg som ved asbest?

Kva skal vi med arbeidsplassar viss vi ikkje kan leve på jorda?

- Arbeidsplassmantraet:

- 150 arbeidsplassar er plutseleg drøymt opp i 1500, heilt ute av proporsjonar.

- Samfunnsøkonomisk analyse ikkje gjort:

- Tidsavgrensa, arbeidsplassar til stor miljøkostnad, som fortrengjer andre arbeidsplassar:

- Villaks, sjømat (1.6 mrd årleg i SFJ), reiseliv,

- SFJ manglar ikkje arbeidsplassar, men arbeidskraft, stor arbeidsstokk flydd inn/ ut.

Prosess Førdefjordsaka

Høyringar:

- Miljøorganisasjonar, Villaks-, fiskeri- og sjømatorganisasjonar, tur-jakt og friluftorganisasjonar, kunstnarar og kjendisar – frårådde tiltaket.
- Havforskningsinstituttet frårådde tiltaket ut frå eksisterande kunnskap, påpeikte også utilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag.
- Motsegn frå Fiskeridirektoratet.

Så dermed:

- Naustdalsfleirtalet sa ja, 11.mai 2011, etter uryddig beslutningsprosess.
- Fellesbrev Havforskningsinstituttet, Mattilsynet, NIFES og Fiskeridir frårådde tiltaket; "Ikke bærekraftig bruk av fjord"
- Direktorat for naturforvaltning / KLIF, mars 2012: frårådde MD å gjere vedtak før betre kunnskapsgrunnlag.

Status Førdefjordsaka

- Miljøvernminister Solhjell, mars 2013:
Kunnskapsgrunnlaget ikkje godt nok.
 - Ytterlegare målingar av straum m.m.,
og dokumentasjon av fjorden.
 - Legge fram vedr ferskvassinntak m.m
- Pågår

Ny regjering

● Ny regjering vil:

- "Åpne for at mineralnæringen kan benytte sjødeponi, men stille miljøkrav og sikre miljøovervåkning."
- "Satse på fiskeri og havbruk..",
- "Havforskning er viktig..",
- "Kunnskapsbaserte" planprosesser.."

● Ny regjering har "organisert for gruver".

Håp i hengande snøre!

- ⦿ Norske og internasjonale lover og reglar gjeld framleis.
- ⦿ Norge har eit omdøme å ivareta
- ⦿ Folkemakt!

Lærestykket Syd Varanger gruve:

- Første søknad med lågast moglege tal, berre "snillaste" kjemikalia opplyst.
- Etter det avgjerande ja-vedtaket kjem reelle søknadar mht mengde uttak / utslepp av masse, type / mengde.

OPPSKALERING!

Fjordane: 2 gr utpeikt som Verdas
fremste reisemål.

Skal merkevara vere:

Sunnfjord?

eller

Usunnfjord?

Mineralar * Ressurs- / Miljøkrav

- ◉ Uthenting av mineral:
 - Resirkulering. Redusert forbruk.
 - Reelle samfunnsbehov.
 - Ressursøkonomisk plan med generasjonsperspektiv
 - Ikkje fortrenge naturbaserte næringar
 - Tempo som tillet miljøvenlege løysingar
- ◉ Forbod mot utslepp av gruveavfall i sjø / fjord
- ◉ Lukka gruver.
- ◉ Nullvisjon: Bruk og tilbakefylling
- ◉ ALTERNATIVET? LIGGE i FJELLET: Til teknologi evt er utvikla som ikkje øydelegg natur og samfunn!
- ◉ Ku-prosess styrast av off instans, ikkje av tiltakshavar / "bukken til havresekken".

Lat oss stå saman : Forbod mot gruveavfall i fjord!

